

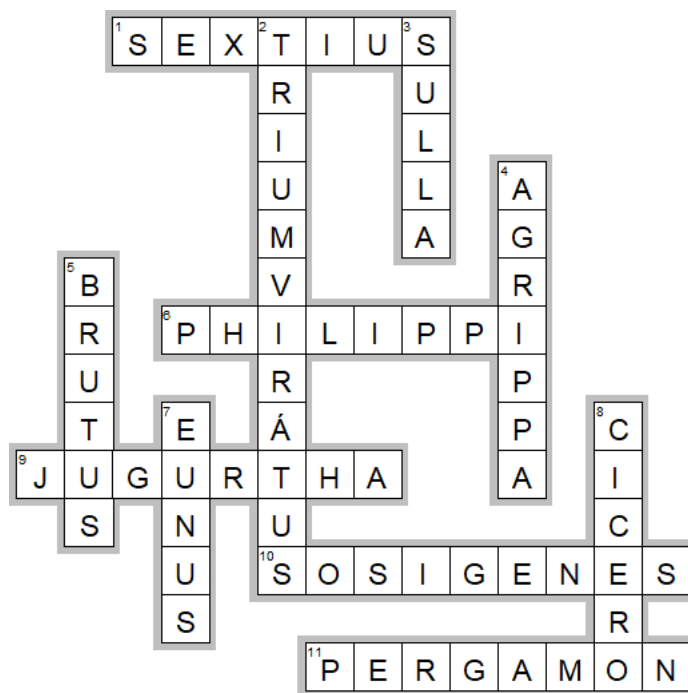
Értékelési útmutató

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ábécé kisbetűivel jelöltük (kivételesen a keresztrejtvény). Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta, vagyis az item megoldása jó (1 pont), illetve a tanuló nem oldotta meg, hiányos, vagyis az item megoldása nem jó (0 pont). Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen az értékelési útmutatóban megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint az igazolható jó válasz is pontot ér.

Ha egy feladat meghatározza a válasz elvárt elemeinek számát, és a tanuló ennél többet jelöl meg, akkor a megoldás sorrendjében kell értékelni. Ha a tanuló az összes válaszlehetőséget megjelöli, nem kaphat pontot.

1. feladat

11 pont

2. feladat

10 pont

- a) Igen *Csak a helyes aláhúzott válasz fogadható el megoldásként.*
 b) Igen *Csak a helyes aláhúzott válasz fogadható el megoldásként.*
 c) A termelést kívánták szabályozni *vagy* A termelést kívánták korlátozni *vagy* A termelés korlátozásának kényszere miatt.
 d) Kötelező képzést (inaséveket és legényéveket) ír elő *vagy* vándorútra (tanulmányútra) kell menni *vagy* mestermunkát kell készíteni *vagy* lakomát kell tartani a többi mester számára
Kettő helyes válasz kell a ponthoz. Pontmegosztás nincs. Bármilyen helyes megoldás elfogadható.
 e) létszám
 f) mennyiség
 g) minőség
 h) munkaidő
 i) munkaidő
 j) képzés

3. feladat

10 pont

- a) D
- b) Mózes
- c) B
- d) Theodosius
- e) C
- f) Drakón
- g) A
- h) XII táblás törvények
- i) F
- j) Hammurapi

4. feladat

9 pont

- a)-b) A Római Birodalom Augustustól/Octavianustól Hadiránusig Kr. e./i. e. 30-tól 138-ig vagy Kr. u./i. u. 138-ig
Kettő elvárt elem (államnév, uralkodók, időpontok) esetében 1 pont. A hibátlan megoldás 2 pont.
- c) Kr. u./i. u. 1. században vagy az 1. században
- d) Aelia Capitolina
- e) Armenia, Assyra, Mesopotamia esetleg Örményország, Asszírria, Mezopotámia
Három elvárt elem esetében 1 pont. Pontmegosztás nincs.
- f) Traianus
- g) Hamis *Csak a helyesen aláhúzott válasz fogadható el.*
- h) B1 esetleg B1 és C1
- i) B *Csak a helyesen bekarikázott betűjel fogadható el.*

5. feladat

14 pont

- a) 2. etruszk
- b) 1. néptribunus
- c) 2. Szicília
- d) X Kr. e. 287
- e) 2. Augustus
- f) X Justinianus
- g) 1. carucca
- h) 1. Róma
- i) X Gábiel arkangyal
- j) 2. acélszablya
- k) X 75 millió
- l) 1. I. Vilmos
- m) 2. I. Edward
- n) 2. Velence

Csak a helyesen bekarikázott szám vagy X jel fogadható el.

6. feladat

11 pont

- a) Periklész
- b) Kr. e./i. e. 5. században *Az 5. században megoldás hiányos válasz, nem fogadható el.*
- c) sztratégosz vagy hadvezér
- d) III. Alexandrosz vagy Nagy Sándor
- e) Makedónia
- f) Pál vagy Pál apostol
- g) Damaszkusz
- h) négy
- i) I. Károly vagy Nagy Károly
- j) 800-ban
- k) Rómában

7. feladat

7 pont

- a) B *Csak a helyesen bekarikázott betűjel fogadható el.*
- b) A *Csak a helyesen bekarikázott betűjel fogadható el.*
- c) C *Csak a helyesen bekarikázott betűjel fogadható el.*
- d) trójai háború
- e) Kr. e./i. e. 753 *A 753-ban megoldás hiányos válasz, nem fogadható el.*
- f) Romulus
- g) Héra

8. feladat

10 pont

- a) F
- b) pápát
- c) A
- d) G
- e) I
- f) E
- g) C
- h) D
- i) J
- j) H

9. feladat

8 pont

- a) sas
- b) ember
- c) bika vagy tulok
- d) oroszlán
- e) Lukács
- f) Márk
- g) János
- h) Máté

10. feladat**10 pont**

Esszé

Az alábbi pontozást kell alkalmazni. **Figyelembe kell venni, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.**

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	1
Kommunikáció	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	3

Feladatmegértés

A tanuló a feladat utasításának megfelelően összefoglalja Marius hadseregreformjának előzményeit, okait és az intézkedéseket. Kitér arra, hogy milyen változást okozott ez a köztársasági Róma működésében. **10 pont/...**

Egyéb kérdéseket legfeljebb a forrásokból következtetve érint. (1 pont)

Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében megemlíti a tanuló: témája a Római Birodalomhoz kapcsolódik (tér); A témát a Kr. e. II-I. századhoz kapcsolja vagy említhet konkrét évszámot is a köztársaság korának válságával kapcsolatban (pl. Marius Kr. e. 108-ban lesz consul) (idő).

Az 1 pont akkor jár, ha minden szempontra (tér, idő) kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet, megfelelő a nyelvhelyesség, nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A tanuló használja (a források alapján is) a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat (pl. állam, államszervezet, köztársaság, parasztság, proletárság, zsoldos hadsereg, fegyverzet, hódító háborúk, provincia, cohors stb.). (1 pont)

Legalább 4 fogalmat használ.

Ismeretszerzés, a forrás használata és következtetések levonása

A tanuló 3 elemre utal a 3 forrást használva a témához tartozóan (3 pont): pl.

- Marius katonai és politikai sikereit a Jugurtha elleni háborúnak köszönheti.
- Marius néppárti politikusként kezdeményezte a hadsereg reformját: szakított azzal a köztársasági hagyománnyal, hogy a vagyonnal rendelkezőkből toborzott hadsereget.
- Consulként a vagyontalanokat/nincsteleneket/proletárokat is felvette a hadseregbe, így növelte a katonai haderőt.
- A vagyontalanok tömegei támogatták politikáját, mert megélhetést biztosított számukra.

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

A tanuló 3 elemre utal a témához tartozóan (3 pont): pl.

- Utalhat a versenyző röviden arra, hogy a köztársasági hadsereg válságba kerül (pl. a hódító háborúk következtében tönkre mennek a parasztok, így a hadsereg utánpótlása akadozik).
- Marius a politikában új embernek (homo novusnak) számított, apja kisbirtokos volt, ez előnyt jelentett a politikai életben.
- Consulként legyőzi hadseregével Jugurthát, a numidiai királyt, ki is végezteti: népszerű lesz (diadalmenetet is tarthatott).
- A hadseregben a manipulus rendszer helyett bevezette a cohorsra alapozott taktikát. Egy légió tíz, egyenként 600 főből álló cohorsra oszlott. A változás következtében a légió mozgékonyabb, ütőképesebb volt.

- A hadsereg főhivatású katonákból állt, az önként jelentkező római polgárokat sorozta be.
- Az államtól a katonák a szolgálatukért zsoldot kaptak, fegyverzetet, ellátást, 16 év után pedig veteránusként/veteránként földadományban részesültek.
- Reformja hatott Róma politikai életére is:
 - a katonák egyéni boldogulása a hadvezér sikerességétől függött (pl. a zsákmányt a sikeres harcok biztosították).
 - A hadvezér felhasználhatta a haderőt a belső hatalmi harcok eldöntésére is.
- A köztársasági hagyományok megsértésével válhatott sikeressé Marius, több éven keresztül volt consul, hogy be tudja fejezni a harcokat a kimberek és teutonok ellen.
- Utalhat rá a versenyző, hogy a katonai kérdésekben kiválóan teljesítő Marius a politikai életben nem volt annyira tájékozott.

Minden a témához tartozó helyes megoldás értékelhető!

10 pont akkor adható, ha kitért minden feladatelemre (a hadseregreform oka, elemei és a politikai következményre) a versenyző!

Felhasznált irodalom a feladatoknál

1. feladat: Alkalmazás a keresztrejtvénynél: <https://www.eclipsecrossword.com/> (2026. 01. 02.)

2. feladat ábrája (az eredeti színes)
Nemzeti Köznevelési Portál (2026): *Történelem 9.* (NAT 2020). Oktatási Hivatal.
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_04_013 (2026. 01. 02.)

3. feladat szövegrészletei
Nemzeti Köznevelési Portál (2026): *Történelem 9.* (NAT 2020). Oktatási Hivatal.
 1. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_02_006 (2026. 01. 02.)
 2. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_02_007 (2026. 01. 02.)
 3. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_01_002 (2026. 01. 02.)
 4. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_01_004 (2026. 01. 02.)
 5. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_01_001 (2026. 01. 02.)

4. feladat térképe (az eredeti színes)
szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középkorásoknak.* Oktatási Hivatal. 10. oldal a) térkép

6. feladat szófelhőinek szerkesztése
<https://wordart.com/create> (2026. 01. 02.)

7. feladat versrészlete
Sulinet (2026):
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-9-osztaly/vergilius-aeneis-muertelmezes/vergilius-aeneis-emlekmu-az-augustusi-korrol-szovegyujtemeny> (2026. 01. 02.)

8. feladat szövege
Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9.* (NAT 2020). Oktatási Hivatal.
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_04_011 (2026. 01. 02.)

9. feladat
Ezékiel szövege: <https://biblia.biblia.hu/read.php?t=1&b=26&c=1&v=10&vs=10#v8> (2026. 01. 02.)
A kiegészítendő átalakított szöveg és a képrészletek (az eredeti színes):
https://biblia.hu/a_biblia_a_magyar_kepzomuveszetben/a_negy_evangelista (2026. 01. 02.)

10. feladat szövege
Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9.* (NAT 2020). Oktatási Hivatal.
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_01_004 (2025. 01. 02.)

Az értékelési útmutatónál felhasznált szakirodalom:
Herber–Martos–Moss–Tatár–Tisza (1996): *Történelem 2. (Kr. e. 500-tól Kr. u. 1000-ig).* Reáltanoda Alapítvány, Gyoma. A köztársaság válságának kibontakozása fejezet. 159–160. o.